

➔ BOUWEN MET NATUUR BIJ BEEKHERSTEL: GOED ALTERNATIEF VOOR KLASSIEKE AANPAK

In een vierjarig kennisprogramma werken tien waterschappen samen met STOWA aan het in beeld brengen van de kansen en risico's van Bouwen met Natuur bij beekherstel, en aan het in de praktijk brengen ervan. De resultaten zijn veelbelovend.

De klassieke aanpak van beekherstel (hermeandering) kost vaak nogal wat ruimte. Het is kostbaar en levert niet altijd het gewenste ecologische resultaat op. Dat heeft onder meer te maken met het feit dat men herstelde beken uit voorzorg soms te weinig ruimte biedt, zodat natuurlijke beekprocessen als erosie en sedimentatie niet goed op gang komen. Ook plegen waterschappen nadien vaak relatief intensief onderhoud, uit angst dat de herstelde beken te veel opstuwten en er mogelijk wateroverlast optreedt. Het gevolg is dat de KRW-beekhersteldoelen voor 2027 op deze manier waarschijnlijk niet worden gehaald.

INNOVATIEVE INGREPEN

Er is ook een andere aanpak mogelijk, blijkt uit het kennisprogramma Bouwen met Natuur bij beekherstel. Via vrij eenvoudige ingrepen kunnen waterbeheerders hiermee grote positieve effecten bereiken. Het gaat om maatregelen als het inbrengen van hout in beken dat zorgt voor stromingsvariatie, of het inbrengen van zand dat vervolgens wordt meegevoerd naar natuurlijke sedimentatie-

plekken. 'Met dit soort halfnatuurlijke ingrepen - er valt ook wel eens spontaan een boom in de beek - geven we het beekstelsysteem kleine zetjes in hun eigen ontwikkelingsrichting,' aldus Steven Verbeek van STOWA. 'Natuurlijke beekprocessen komen zo weer op gang. Je krijgt hierdoor wat meer opstuwing op de ene plek, wat meer stroming elders. Hier wat erosie, daar wat sedimentatie. Dit levert een grote diversiteit aan leefgebiedjes op. Deze diversiteit is enorm belangrijk voor heel veel planten en dieren die leven in en rond beken. Vissen paren bijvoorbeeld op de ene plek, maar foerageren en schuilen weer graag op andere plekken. Datzelfde geldt voor bijvoorbeeld waterjuffers en libellen.'

John Lenssen is adviseur ecologie en monitoring bij Waterschap Rijn en IJssel. Het waterschap heeft in de praktijk ervaringen opgedaan met Bouwen met Natuur bij beekherstel. Onder meer in de Buurserbeek, de Ramsbeek en de Leerinkbeek. 'Het is een goed en betaalbaar alternatief als omliggende gronden niet beschikbaar zijn. Het is alleen lastiger om overstromingsrisico's in te schatten bij hevige regenval. Daarom zijn we voorzichtig om het toe te passen in agrarische gebieden. Dus daar kiezen we sneller voor een klassieke aanpak. Daarvoor heb je grond nodig. Maar het aankopen van gronden is in deze gebieden bijna niet mogelijk, vanwege de hoge grondprijzen. Boeren willen hun land gewoon niet kwijt. Een uitweg uit deze stelling is mogelijk het opstellen van een goede, eerlijke schaderegeling, waarbij boeren fatsoenlijk gecompenseerd worden, mocht het een keer misgaan.'

Links: boomstammen in de beek | Illustraties: de beekrombout en de ijsvogel

